

(תיקונים: התשנ"ו, התשנ"ח, התשס"ט, התש"ע)

בחוק זה, "עניני משפחה" - אחת מאלה:

- (1) תובענה בעניני המעמד האישי, כמשמעותם בדברי המלך במועצה על ארץ-ישראל, 1922-1947, למעט הנהלת נכסי אנשים נעדרים;
- (2) תובענה אזרחית שהגיש אדם בין אדם או עזבונו לבין בן משפחתו, או עזבונו, שעילתה סכסוך בתוך המשפחה, יהא נושאה או שוויה אשר יהא; לענין פסקה זו - "בן משפחתו" -
 - (א) בן זוג, לרבות הידועה בציבור כאישתו, בן זוגו לשעבר, בן זוגו שנישואיו עמו פקעו ובלבד שנושא התובענה נובע מהקשר שהיה ביניהם בתקופה שבה היו בני זוג;
 - (ב) ילדו, לרבות ילדו של בן זוגו;
 - (ג) הוריו, הורי בן זוגו או בני זוגם;
 - (ד) נכדו;
 - (ה) הורי הוריו;
 - (ו) אחיו ואחיותיו, שלו או של בן זוגו;"הורה" - לרבות הורה מאמץ או אפוטרופוס;
- (3) תובענה למזונות או למדור;
- (4) תובענה לאבהות או לאמהות;
- (5) תובענה בענין החזרתו של קטין חטוף, לרבות תובענה לפי חוק אמנת האג (החזרת ילדים חטופים), התשנ"א-1991;
- (6) תובענה לפי חוקים אלה:
 - (א) חוק גיל הנישואין, התש"י-1950;
 - (ב) חוק השמות, התשט"ו-1956;
 - (ג) חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות, התשכ"ב-1962, ובכללה זכויות משמורת, חינוך, ביקור, הבטחת קשר בין קטין להורה או יציאת קטין מן הארץ;
 - (ד) חוק קביעת גיל, התשכ"ד-1963;
 - (ה) חוק הירושה, התשכ"ה-1965, לרבות תובענה שעילתה סכסוך בקשר לירושה, יהיו הצדדים אשר יהיו;
 - (ו) חוק שיפוט בעניני התרת נישואין (מקרים מיוחדים), התשכ"ט-1969;
 - (ז) חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973;
 - (ח) חוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981;
 - (ט) חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991;
 - (י) חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור ההסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו-1996;

(7) הליך לפי סעיף 20 לחוק להגנה על עדים, התשס"ט-2008;

(8) ² הליך לפי סעיף 36 לחוק תרומת ביציות, התש"ע-2010.

2. כינון בית המשפט לעניני משפחה

(תיקון התשס"ז)

(א) שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, רשאי להסמיך בצו בית משפט שלום מסוים לשבת כבית משפט לעניני משפחה, אשר ידון בעניני משפחה, ולקבוע את תחום שיפוטו לצורך חוק זה; צו כאמור יכול שיסמיך את בית המשפט לדון בכל הענינים או בחלקם.

(ב) שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, רשאי למנות שופטים מבין שופטי בית משפט השלום, שידונו בבית המשפט לעניני משפחה, וכן למנות סגן נשיא לעניני משפחה. על מינוי של סגן נשיא לעניני משפחה ועל כהונתו יחולו הוראות סעיף 9(ב) ו-9(ג) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, החלות על מינויו וכהונתו של סגן נשיא בית משפט שלום.

(ג) כשיר להתמנות לשופט בית משפט לעניני משפחה מי שהינו בעל ידע ונסיון מקצועי בתחום זה.

(ד) הוראות חוק זה אינן באות לגרוע מסמכותו של שופט בית משפט לעניני משפחה לדון בענינים הנדונים בבית משפט השלום.

(ה) נשיא בית המשפט העליון, באישור שר המשפטים, רשאי למנות שופט, או אדם הכשיר להתמנות שופט של בית משפט שלום, לרשם של בית משפט לעניני משפחה, ודינו כדין רשם של בית משפט שלום.

(ו) שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע בצו ענינים נוספים שבית המשפט לעניני משפחה יהיה מוסמך לדון בהם על פי חוק זה.

3. סמכות בית המשפט לעניני משפחה

(תיקונים: התשס"ב, התשע"א, התשע"ז)

(א) עניני משפחה לפי חוק זה יידונו בבית המשפט לעניני משפחה.

(ב) בית המשפט לעניני משפחה יהא מוסמך לדון בתובענה לאכיפה של פסק חוץ בעניני משפחה או להכרה בו.

(ב1) על אף הוראות סעיף 25, בית המשפט לעניני משפחה יהא גם הוא מוסמך לדון בעניני משפחה של מי שנקבעה לגביו

סמכות שיפוט ייחודית בסימנים 52 או 54 לדבר המלך במועצה על ארץ ישראל 1922-1947, למעט עניני נישואין וגירושין.

(ג) כל ענין שלגביו נתונה לבית המשפט לעניני משפחה סמכות לפי חוק זה, גם אישור הסכם בקשר אליו במשמע, אף אם

אינה תלויה ועומדת אותה שעה תובענה לגביו, ובית המשפט יהיה רשאי ליתן להסכם תוקף של פסק דין.

(ד) בענין מעניני המשפחה הנוגע לקטין, רשאי עובד סוציאלי שמונה לפי חוק, באמצעות או באישור היועץ המשפטי

לממשלה או בא כוחו, להגיש תובענה לפי חוק זה; וכן רשאי הקטין, בעצמו או על ידי ידיד קרוב, להגיש תובענה כאמור בכל

ענין שבו עלולה זכותו להיפגע פגיעה של ממש; לענין סעיף זה -

"הגשת תובענה" - לרבות הגשת בקשה במסגרת תובענה שהוגשה על ידי אחר ולרבות הופעה בבית המשפט;

"עובד סוציאלי שמונה לפי חוק" - עובד סוציאלי שמונה לפי כל אחד מהחוקים המפורטים להלן, לפי הענין:

(1) חוק גיל הנישואין, התש"י-1950;

(2) חוק הסעד (סדרי דין בעניני קטינים, חולי נפש ונעדרים), התשט"ו-1955;

(3) חוק שירותי הסעד, התשי"ח-1958;

(4) חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960;

(5) חוק ההגנה על חוסים, התשכ"ו-1966;

(6) חוק הסעד (טיפול באנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית), התשכ"ט-1969;

(7) חוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981;

(8) חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו-1996.

4. הוראות נוספות בענין סמכות

(תיקון התשנ"ז)

(א) בשבתו כבית משפט לעניני משפחה יהיו נתונות לבית המשפט אף הסמכויות הנתונות לבית משפט לנוער לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960.

(ב) (בוטל).

(ג) מתן צו לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991, יכול שיידון בבית משפט שלום שאינו בית משפט לעניני משפחה.

(ד) ערעור על החלטה אחרת של רשם לפי סעיף 96(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, בתובענה בעניני משפחה, או ערעור על החלטה או צו של ראש הוצאה לפועל לגבי ביצוע פסק דין בעניני משפחה יידון לפני בית המשפט לעניני משפחה, בפני שופט אחד; לענין סעיף זה, "פסק דין" - כמשמעו בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967.

5. יחידת סיוע בבית המשפט לעניני משפחה

(תיקונים: התשס"א, התשע"א (מס' 2))

(א) שר המשפטים ושר העבודה והרווחה יקימו בצו באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, יחידת סיוע בבית המשפט לעניני משפחה, אשר תיתן לבעלי הדין, בעצמה או באמצעות אחרים, לפי הוראות סעיף זה, שירותי אבחון, ייעוץ, טיפול וגישור בעניני משפחה, לרבות העמדת מומחים לרשות בית המשפט, ויקבעו את דרכי הפעלתה של יחידת הסיוע וכללים לסדרי עבודתה.

(ב) שר העבודה והרווחה, בהסכמת שר המשפטים, יקבע בצו את כישוריהם המקצועיים של עובדי יחידת הסיוע ודרכי הפיקוח המקצועי עליהם.

(ג) בית המשפט לעניני משפחה רשאי להפנות בעל דין ליחידת הסיוע, הכל כפי שיפרט בהחלטתו; ורשאי הוא להורות ליחידת הסיוע להגיש חוות דעת בכתב, בענין הדון לפניו, ככל שהדבר נדרש לצורך מידי, ובלבד שאין אפשרות סבירה לקבל תסקיר בענין זה מאת עובד סוציאלי; סירב בעל דין להופיע בפני יחידת הסיוע, יודיע על כך בכתב לבית המשפט תוך 15 ימים מיום ההפניה; בסעיף קטן זה, "עובד סוציאלי" - עובד סוציאלי שמונה לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960 או לענין חוק הסעד (סדרי דין בעניני קטינים, חולי נפשי ונעדרים), התשט"ו-1955.

(ד) מבלי לגרוע מהוראות כל חוק, רשאי רשם של בית המשפט לעניני משפחה להפנות ליחידת הסיוע, כאמור בסעיף קטן (ג).

(ה) בית המשפט לעניני משפחה או רשם של בית המשפט לעניני משפחה, רשאי, מטעמים שיירשמו, להפנות ליחידת הסיוע גם בן משפחתו של בעל דין בתובענה בעניני משפחה שהוגשה לבית המשפט, ובלבד שאותו בן משפחה הסכים לכך; לענין זה, "בן משפחתו" - כהגדרתו בסעיף 1, בפסקה (2) להגדרה "עניני משפחה".

(ו) אין בהפניה ליחידת הסיוע, במתן שירותים על ידה לפי סעיף 5, בגיבוש הסכם בסיועה, וכן בהסכמת בעלי הדין לכל אלה, כדי להקנות לבית המשפט סמכות לדון בנושא שלא היה בסמכותו בטרם ההפניה ליחידת הסיוע; אין באמור בסעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות הדין בעניין הקניית סמכות באמצעות בקשה ליישוב סכסוך.

5א. איסור פרסום, חיסיון ואי-קבילות של מידע שנמסר ליחידת הסיוע

(א) דברים שנאמרו ומידע שנמסר ליחידת הסיוע יראו אותם לענין איסור פרסום כדברים שנאמרו לפני בית משפט הדין בדלתיים סגורות.

(ב) טענות בדבר ההשתתפות בדיון ביחידת הסיוע, מהלך הדיון בה או הפסקתו, לא יובאו בחשבון על ידי בית המשפט.

(ג) אין אדם חייב למסור ובית משפט, בית דין, או כל רשות או אדם המוסמכים על פי דין לגבות ראיות, לא יקבלו, דברים שנאמרו ומידע שנמסר ליחידת הסיוע, אלא אם כן מתקיים אחד מאלה:

(1) הדברים או המידע נאמרו או נמסרו ליחידת הסיוע לצורך מתן חוות דעת, לבקשת בית המשפט, ובית

המשפט הודיע לבעלי הדין, מראש, כי לא יחול חיסיון על הדברים או המידע כאמור;

(2) כל בעלי הדין ומי שהופנה ליחידת הסיוע לפי סעיף 5(ה) ויתרו בכתב על החיסיון.

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ג)2, פעל עובד יחידת הסיוע ליישוב סכסוך בדרך של גישור, לא יובאו דברים שנאמרו על ידי אותו עובד, לפני בית משפט, לפני בית דין או לפני כל רשות או אדם המוסמכים על פי דין לגבות ראיות, אלא בהסכמתו, נוסף על הוויתור על חיסיון מאת בעלי הדין ומי שהופנה ליחידת הסיוע, הנדרש לפי סעיף קטן (ג)2.

(ה) הוראות סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) לא יחולו על דברים שנאמרו ומידע שנמסר ליחידת הסיוע, שמהם עולה חשש כי נעברה או עומדת להתבצע עבירה בקטין או בחסר ישע בנסיבות שבהן חלה חובת דיווח לפי סעיף 368ד(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, או שמהם עולה חשש כי התקיימה העילה למתן צו הגנה לפי סעיף 3(2) לחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991.

(ו) דברים שהיה אפשר להציגם לפני בית משפט, לפני בית דין או לפני כל רשות אדם המוסמכים על פי דין לגבות ראיות, בלא קשר להליך ביחידת הסיוע, לא יהיו חסויים רק בשל כך שהובאו לפני יחידת הסיוע.

(ז) על אף הוראות סעיפים קטנים (ג) ו-(ד), בהליך פלילי יחולו הוראות פרק ג' לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

6. איחוד תיקים

(א) הוגשו תובענות בעניני משפחה לכמה בתי משפט באותו אזור שיפוט, יידונו התובענות יחדיו בבית המשפט לעניני משפחה שיקבע נשיא בית משפט השלום או סגן הנשיא לעניני משפחה, לפי סעיף 49(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.

(ב) הוגשו תובענות כאמור לבתי משפט באזורי שיפוט שונים, רשאי נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא להורות על העברת הדיון לבית המשפט לעניני משפחה שיקבע, שידון בהם יחדיו.

(ג) נשיא בית משפט השלום או סגן הנשיא לעניני משפחה רשאי להורות, שסוג תובענות בעניני משפחה יידונו בבית משפט לעניני משפחה, שיקבע.

(ד) תובענה חדשה בעניני משפחה תוגש על ידי בעלי הדין לאותו בית משפט לעניני משפחה שדן בתובענה קודמת בענינם, אלא אם כן הורה נשיא בית משפט השלום או סגן הנשיא לעניני משפחה, אחרת.

(ה) הוגשה תובענה לבית משפט לעניני משפחה והוגשה תובענה אחרת לבית משפט אחר, לגבי ענין שנדון בתובענה בבית המשפט לעניני משפחה, רשאי בית המשפט לעניני משפחה להורות על צירוף התובענות ולדון בהן יחדיו, יהא נושא התובענה האחרת או שוויה אשר יהא, אם לדעתו הצדק והתועלת בצירוף התובענות עולים על הפגיעה בענינו של אדם אחר שהוא צד לתובענה; החל הדיון בתובענה בבית המשפט האחר, לא תצורף התובענה כאמור אלא בהסכמת השופט שהחל לדון בה.

(ו) בית משפט לעניני משפחה רשאי לצרף לתובענה מי שלצורך בירור התובענה והכרעה בסכסוך נדרש שיהיה צד לה, יהא נושא התובענה או שוויה אשר יהא.

(ז) היתה תובענה תלויה ועומדת בבית משפט לעניני משפחה בענינו של קטין, והוגשה תובענה בענינו לבית משפט לנוער

על פי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960, יועבר הדיון בתובענה לבית המשפט לעניני משפחה.

(ח) נשיא בית משפט השלום רשאי להורות כי תובענה שהוגשה לבית משפט לנוער, לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960, ואשר קדמה להגשת תובענה לבית המשפט לעניני משפחה, תועבר לדיון לבית המשפט לעניני משפחה, אם יש בה כדי להשפיע על ענינו של הקטין הנדון בבית משפט לעניני משפחה.

(ט) הועבר הענין כאמור בסעיפים קטנים (ז) ו-(ח), רשאי בית המשפט לעניני משפחה להמשיך לדון בו, מן השלב שבית המשפט לנוער הגיע אליו.

7. הליכי ביצוע

הליכי ביצוע בתובענה לאיזון משאבים בין בני זוג או בתובענה לפירוק שיתוף בנכס של בני זוג או בתובענה בענינו של קטין, למעט בעניני רכוש, יבוצעו על פי החלטת בית המשפט לעניני משפחה ובפיקוחו, זולת אם הורה בית המשפט על ביצועם באמצעות לשכת ההוצאה לפועל; כן רשאי בית המשפט להורות על ביצועם בדרך אחרת הנראית לו יעילה וצודקת יותר בנסיבות הענין.

8. סדרי דין וראיות

(א) בכל ענין של דיני ראיות וסדרי דין, שאין עליו הוראה אחרת, לפי חוק זה, ינהג בית המשפט בדרך הנראית לו הטובה ביותר לעשיית משפט צדק; אין בהוראה זו כדי לגרוע מכללי חסינות עדים או כללי ראיות חסויות.

(ב) בית המשפט לעניני משפחה רשאי לשמוע עדות של קטין שלא בנוכחות איש או בנוכחות מי שבית המשפט התיר לו להיות בדיון, וכן רשאי הוא להורות על הפסקת שמיעת עדותו של קטין או למנוע את חקירתו אם הוא סבור שעלול להיגרם נזק לקטין.

(ג) מונה מומחה או יועץ מטעם בית המשפט, לא יהיה בעל דין רשאי להביא עדות נוספת של מומחה מטעמו, אלא ברשות בית המשפט.

(ד) הוראות סעיף זה יחולו גם על בית משפט שלום בדונו בתובענות לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991.

(ה) הוראות סעיף זה לא יחולו על תובענה לפי חוק הירושה, התשכ"ה-1965, שעילתה אינה סכסוך בתוך המשפחה.

9. ערעור

- 10

24.

לבית משפט הדין בערעור על פסק דין או על החלטה של בית משפט לעניני משפחה, יהיו הסמכויות הנתונות, לפי חוק זה, לבית המשפט לעניני משפחה, לרבות שמיעת עדויות או הבאת ראיות נוספות, אם הוא סבור שהדבר דרוש לביור הערעור.

(תיקונים עקיפים בחוקים שונים - התיקונים שולבו בחוקים עצמם).

25. שמירת סמכויות

(תיקון התשנ"ח)

(א) חוק זה אינו בא לגרוע מסמכויותיהם של בתי הדין הדתיים ובית הדין לעבודה.

(ב) בענין הנתון לסמכותו המקבילה של בית דין דתי, יהיה בית המשפט לעניני משפחה מוסמך לדון כל עוד אין בית הדין הדתי דן בו.

(א) שר המשפטים רשאי להסדיר בתקנות, את סדרי הדין והנהוג לפני בית המשפט לעניני משפחה, ובכלל זה הוראות בדבר סמכויות בית המשפט לצוות בענינים הבאים:

- (1) הזמנת עד מטעם בית המשפט;
- (2) מינוי מומחה או יועץ מטעם בית המשפט, דרכי פעולתו ושכרו;
- (3) מינוי כונס נכסים על ידי בית המשפט, דרכי פעולתו ושכרו;
- (4) העברת ענין להליך של פישור כמשמעותו בסעיף 79ג(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, לרבות סדרים וכללים בהליך הפישור וניהולו;
- (5) אגרות.

(ב) בכל ענין מן הענינים המפורטים בסעיף קטן (א) בפסקאות (1) עד (4) מוסמך בית המשפט ליתן כל צו וכל סעד אחר שיראה לנכון לתיתם בנסיבות הענין.
(ג) תקנות לפי סעיף קטן (א) (5) טעונות אישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

27. הוראות מעבר

(תיקונים: התשנ"ז, התשנ"ח)

(א) הקמת בתי משפט לעניני משפחה, שידונו בכלל עניני המשפחה, תושלם בכל הארץ, לא יאוחר מתום שנתיים מיום תחילתו של חוק זה ואולם, הסמכתם של בתי משפט לעניני משפחה לדון בתובענות לפי חוק הירושה, התשכ"ה-1965 (להלן - חוק הירושה), תושלם לא יאוחר מיום י' באלול התשנ"ח (1 בספטמבר 1998); שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, רשאי להורות בצו על העברתן של תובענות כאמור לבית משפט לעניני משפחה מסוים במועד מוקדם יותר; לענין חוק זה יראו כל בקשה לפי חוק הירושה כתובענה.

(ב) הוקם בית משפט לעניני משפחה, תוקם בו יחידת סיוע, כאמור בסעיף 5, לא יאוחר מתום ששה חודשים מיום הקמתו.
(ג) תובענות או סוגי תובענות בעניני משפחה, שהיו תלויות ועומדות ביום תחילתו של חוק זה בבית משפט מחוזי או בבית משפט שלום, רשאי מנהל בתי המשפט באישור שר המשפטים להורות בצו על העברתן לבית משפט שלום, שהוסמך לשבת כבית משפט לעניני משפחה, לאחר תיאום עם הנשיאים של בתי המשפט הנוגעים בדבר; בית המשפט שאליו הועברה תובענה כאמור רשאי להמשיך ולדון בה מן השלב שאליו הגיע בית המשפט הקודם.
(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ג), רשאי נשיא בית המשפט שבו נדונה התובענה, לבקשת בעל דין, להורות כי התובענה תמשיך להידון באותו בית משפט.

(ה) בכל תחום שיפוט שטרם הוקם בו בית משפט לעניני משפחה יידונו עניני המשפחה וערעורים על החלטות ראש ההוצאה לפועל, בענין ביצוע פסק דין בעניני משפחה, בבית המשפט המוסמך לכך ערב תחילתו של חוק זה, ובאותו תחום לא יחולו הוראות חוק זה.

יצחק רבין

דוד ליבאי

ראש

הממשלה

שר המשפטים

עזר ויצמן

שבח וייס

נשיא המדינה

יושב ראש

הכנסת

[1] ס"ח 1537, התשנ"ה (7.8.1995), עמ' 393, ראה הוראות מעבר בסעיף 27 לחוק. (ת"ט בס"ח 1600, התשנ"ו, עמ' 386).

תיקונים: ס"ח 1577, התשנ"ו (17.3.1996), עמ' 180;

ס"ח 1634, התשנ"ז (5.8.1997), עמ' 210;

ס"ח 1670, התשנ"ח (30.6.1998), עמ' 243 (ת"ט בס"ח התשנ"ט, עמ' 27);

ס"ח 1767, התשס"א (27.12.2000), עמ' 80;

ס"ח 1810, התשס"ב (14.11.2001), עמ' 16;

ס"ח 2103, התשס"ז (12.7.2007), עמ' 384. הצ"ח - ממשלה 298, התשס"ז, עמ' 612;

ס"ח 2192, התשס"ט (16.11.2008), עמ' 115. הצ"ח - ממשלה 380, התשס"ח, עמ' 520;

ס"ח 2242, התש"ע (13.6.2010), עמ' 534. הצ"ח - ממשלה 289, התשס"ז, עמ' 292;

ס"ח 2264, התשע"א (9.12.2010), עמ' 83. הצ"ח - ממשלה 507, התש"ע, עמ' 1058;

ס"ח 2297, התשע"א (26.5.2011), עמ' 920 [התשע"א (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 549, התשע"א, עמ' 304;

ס"ח 2596, התשע"ז (10.1.2017), עמ' 331. הצ"ח - כנסת 665, התשע"ז, עמ' 12.

[2] תחילתה של פיסקה (8) בהגדרה "ענייני משפחה" שבסעיף 1 לחוק ביום 13.12.10.

//